

ВЫКАРЫСТАННЕ ІНФАРМАЦЫЙНЫХ ТЭХНАЛОГІЙ НА ЗАНЯТКАХ ПА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ І ЛІТАРАТУРЫ

В. Р. ДАКУЧЫЦ

*Установа адукацыі “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт
інфарматыкі і радыёэлектронікі”
філіял “Мінскі радыётэхнічны каледж”*

Дэкрэт №8 “Аб развіцці лічбавай эканомікі”, які быў падпісаны кіраўніком краіны 21 снежня 2017 года, прадугледжвае развіццё лічбавай эканомікі дзяржавы, стварае ўмовы для маштабнага ўкаранення інфармацыйных тэхналогій ва ўсіх сферах дзейнасці. Дакументам прадугледжаны шэраг мер і для

падтрымкі ІТ-адукацыі, падрыхтоўкі прафесійных крэатыўных спецыялістаў для лічбавай эканомікі. Акрамя таго, ён уздымае праблему гатоўнасці маладога пакалення для жыцця ў інфармацыйнай прасторы. Сістэма адукацыі ўжо ўключана ў гэты працэс і робіць пэўныя крокі.

У выніку змен у інфармацыйным асяроддзі таксама мяняюцца і падлеткі, іншымі становяцца стыль узаемаадносін, куміры, захапленні. У сувязі са зменамі ў жыцці грамадства, і перш за ўсё ў суб'екце адукацыйнага працэсу – навучэнцы, – ставяцца новыя патрабаванні да выкладчыка, змяняецца яго роля, так як ён цяпер не адзіная крыніца інфармацыі. Таму неабходна асвойваць інфармацыйныя тэхналогіі, зрабіць іх памочнікам у вучэбна-выхаваўчым працэсе.

Лічбавыя адукацыйныя рэсурсы – гэта фатаграфіі, відэафрагменты, статычныя і дынамічныя мадэлі, аб'екты віртуальнай рэальнасці, і інтэр-актыўнага мадэлявання, картаграфічныя матэрыялы, гуказапісы, сімвалы, графікі, тэкставыя дакументы і іншыя вучэбныя матэрыялы, неабходныя для арганізацыі навучання.

Каб захаваць цікавасць да дысцыпліны і зрабіць вучэбна-выхаваўчы працэс якасным, на занятках па беларускай мове і літаратуры выкарыстоўваюцца інфармацыйныя тэхналогіі.

Паводле тыпу інфармацыі – гэта:

- электронныя і інфармацыйныя рэсурсы з тэкставай інфармацыяй (вучэбныя дапаможнікі, падручнікі, тэсты, слоўнікі, даведнікі, энцыклапедыі, перыядычныя выданні, праграмныя і вучэбна-метадычныя матэрыялы);

- электронныя і інфармацыйныя рэсурсы з візуальнай інфармацыяй (партрэты, фатаграфіі, ілюстрацыі, відэафрагменты, відэаэкскурсіі, статычныя і дынамічныя мадэлі, інтэрактыўныя мадэлі, схемы, дыяграмы);

- электронныя і інфармацыйныя рэсурсы з аўдыяінфармацыяй (гуказапісы вершаў, дыдактычнага моўнага матэрыялу, музычных твораў, гукаў жывой і нежывой прыроды);

- электронныя і інфармацыйныя рэсурсы з аўдыя- і відэаінфармацыяй (прадметныя экскурсіі, аўдыя- і відэааб'екты жывой і нежывой прыроды);

- электронныя і інфармацыйныя рэсурсы з камбінаванай інфармацыяй (першакрыніцы, хрэстаматы, вучэбныя дапаможнікі, падручнікі, энцыклапедыі);

Перавага лічбавых адукацыйных рэсурсаў:

- прынцыпова новы ўзровень нагляднасці;

- інтэрактыўнасць;

- апора на камунікатыўна дзейсны і асобасна арыентаваны падыходы.

Выкарыстанне лічбавых адукацыйных рэсурсаў можа нанесці шкоду, калі іх прымяненне стане самамэтай.

Заняткі па беларускай мове і літаратуры валодаюць пэўнай спецыфікай – навучанне праводзіцца па мадэлі: выкладчык – дыялог на аснове тэксту – навучэнец. І камп'ютар можа толькі зрабіць разнастайным гэты дыялог.

Выкарыстанне інтэрнэту дазваляе навучэнцам пашырыць свой круггляд, разглядаць літаратурныя творы ў кантэксце часу. У выкладчыка ёсць магчымасць выбару найбольш прыгодных і даступных інфармацыйных сродкаў для арганізацыі заняткаў. Напрыклад, у час падрыхтоўкі да заняткаў па мове і літаратуры выкарыстоўваюцца інфармацыйна-навучальныя сродкі з тэкставай інфармацыяй (энцыклапедыі, слоўнікі, хрэстаматыі), непасрэдна на занятках – сродкі з візуальнай інфармацыяй (ілюстрацыі, фатаграфіі, схемы). На занятках па літаратуры – сродкі з аўдыя- і відэаінфармацыяй.

Выкарыстоўваць інфармацыйныя тэхналогіі на занятках можна ў розных формах:

- прэзентацыя – у час тлумачэння новага матэрыялу;
- анімацыйныя схемы і табліцы – у час замацавання матэрыялу і паўтарэння;
- тэсціраванне – у час правядзення заняткаў па замацаванні ведаў;
- рабочы сшытак і ВМК – у час самастойнай работы навучэнца;
- гульні – у час правядзення падагульняльных заняткаў;
- выкарыстанне гатовых навучальных рэсурсных матэрыялаў;
- выкарыстанне гатовых камп'ютарных праграм.

Заняткі з выкарыстаннем інфармацыйных тэхналогій могуць дасягнуць максімальнага эфекту ў навучанні, калі яны будуць прадуманым прадуктам, а не спантаным наборам слайдаў. Вызначэнне, сістэматызацыю вуснай, нагляднай тэкставай інфармацыі ажыццяўляе выкладчык і пераўтварае кожны эпізод у самастойную дыдактычную адзінку.

Выкарыстанне сучасных мультымедыйных тэхналогій, разнастайны ілюстрацыйны матэрыял, нестандартная форма падачы вучэбнага матэрыялу стымулюе пазнавальную цікавасць і пошукава-даследчую дзейнасць навучэнцаў.

Сучасны занятак каштоўны ў большай ступені навучаннем прыёмам работы з інфармацыяй: здабываннем, сістэматызацыяй, абменам, эстэтычным афармленнем вынікаў. Камп'ютар з'яўляецца сродкам самакантролю, трэнажу ведаў, прэзентацыі вынікаў асабістай дзейнасці. Заняткі па беларускай мове і літаратуры з камп'ютарнай падтрымкай з'яўляюцца найбольш цікавым і важным паказчыкам укаранення інфармацыйных тэхналогій у вучэбны працэс.

З вышэйсказанага можна зрабіць вывад, што сістэматычнае і мэтанакіраванае выкарыстанне інфармацыйных тэхналогій на занятках па беларускай мове і літаратуры павышае зацікаўленасць навучэнцаў у працэсе атрымання адукацыі, а гэта спрыяе павышэнню якасці ведаў па прадмеце.

Такім чынам, прымяненне электронных навучальных сродкаў на занятках забяспечвае:

- дыферэнцыраваны падыход да навучання;
- падачу матэрыялу ў больш наглядным, даступным для ўспрымання выглядзе;
- уздзеянне на розныя сістэмы ўспрымання, што забяспечвае лепшае засваенне матэрыялу навучэнцамі;

- эканомію часу пры тлумачэнні новага матэрыялу;
- пастаянны аператыўны кантроль засваення матэрыялу.

Гэта стымулюе разнастайнасць творчай дзейнасці навучэнцаў, дае магчымасць павелічэння аб'ёму інфармацыі, выхоўвае навыкі самакантролю, павышае цікавасць да вывучэння беларускай мовы і літаратуры.

Літаратура:

1. Багнюк, И. В. Интерактивные методы и формы социально-педагогической работы с учащимися : метод. рекомендации / И. В. Багнюк, А. П. Безрукова. – Минск : РИПО, 2015.